

महाराष्ट्र भूजलाशयीन मच्छीमार
कल्याणकारी महामंडळ स्थापन
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्र.- मत्स्यवि-२०२४/प्र.क्र.८१/पदुम-१३
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक:- ०४ ऑक्टोबर, २०२४

प्रस्तावना -

राज्यात अनेक वर्षांपासून भूजलाशयीन मच्छीमार यांचेकरीता स्वतंत्र कल्याणकारी महामंडळ मत्स्यव्यवसाय विभागांतर्गत स्थापन करण्याची मागणी मच्छीमार सहकारी संस्था, मच्छीमार बांधव यांचेकडून करण्यात येत होती.

मत्स्यव्यवसाय विभागामार्फत भूजलाशयीन मत्स्यव्यवसाय क्षेत्राला विकसीत करण्याच्या दृष्टीने विविध योजना राबविल्या जातात. जसे की, नविन निर्माण झालेल्या तलावामध्ये मत्स्यबीज संचयन, पिजंरा पध्दतीने मत्स्यसंचयन, मत्स्यबीज उत्पादन, मत्स्यबोटुकली संवर्धन इत्यादी महाराष्ट्रातील सागरी तसेच भूजल मच्छीमारांची नोंदणी, परवाना वितरण, परवाना तपासणी, नुतनीकरण, निरीक्षण इत्यादी कामे मत्स्यव्यवसाय विभागामार्फत करण्यात येतात. तसेच सागरी मासेमारी नियमन अधिनियम १९८१, महाराष्ट्र मत्स्यव्यवसाय कायदा १९६०, महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० व इतर मत्स्यव्यवसाय संबंधी कायद्यांची अमलबजावणी या विभागामार्फत करण्यात येते. तथापि मच्छीमार बांधव व त्यांच्या कुटुंबियांच्या कल्याणासाठी स्वतंत्र व्यवस्था नव्हती त्यामुळे मच्छीमारांना विविध योजनांचा लाभ देणे, त्यांच्या कल्याणासाठी आणि विकासासाठी मत्स्यव्यवसाय विभागांतर्गत महाराष्ट्र भूजलाशयीन मच्छीमार कल्याणकारी महामंडळ स्थापन करण्याची बाब शासनाचा विचाराधीन होती. त्याअनुषंगाने शासन पुढील प्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय -

“ महाराष्ट्र भूजलाशयीन मच्छीमार कल्याणकारी महामंडळ” स्थापन करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे. महाराष्ट्र भूजलाशयीन मच्छीमार कल्याणकारी महामंडळाचे मुख्यालय नागपूर येथे राहिल.

महाराष्ट्र भूजलाशयीन मच्छीमार कल्याणकारी महामंडळाची उद्दिष्टे व कार्य -

- १) भूजलाशयीन क्षेत्रातील मच्छीमार बांधवांचे जीवनमान उंचावणे.
- २) परंपरागत मच्छीमारी करणाऱ्या मच्छीमारांचे हिताचे जतन करणे.
- ३) भूजलाशयीन क्षेत्रात काम करणाऱ्या मच्छीमारांना बांधवांच्या व त्यांच्या कुटुंबियांच्या आरोग्य व शिक्षण विषयक बाबींवर उपाययोजना करणे.
- ४) भूजलाशयीन क्षेत्रात काम करणाऱ्या मच्छीमारांना रोजगारांच्या संधी निर्माण करणे

- ५) मासेमारी उत्पन्न, विपणन, त्यावरील प्रक्रिया उद्योग याबाबतीत शासनास उपाय सूचविणे.
- ६) मासे सुकविणे, मासे वाळविणे, विक्री तसेच मासे टिकून रहावे यासाठी उपाय सूचविणे

महामंडळाकडून राबविण्यात येणाऱ्या योजना व त्यांची अंमलबजावणी याबाबतची कार्यप्रणाली स्वतंत्रपणे विहित करण्यात येईल.

२. महाराष्ट्र भूजलाशयीन मच्छीमार कल्याणकारी महामंडळाची रचना खालील प्रमाणे असेल.

अ.क्र.	संचालक	पदनाम
१	मा.मंत्री (मत्स्यव्यवसाय)	अध्यक्ष
२	मा.राज्यमंत्री (मत्स्यव्यवसाय)	उपाध्यक्ष
३.	अ.मु.स मत्स्यव्यवसाय/ प्र.स/ सचिव	सदस्य
३	आयुक्त मत्स्यव्यवसाय	सदस्य
४	उपसचिव (मत्स्यव्यवसाय)	सदस्य
५	प्रत्येक महसूल विभागातील एक नोंदणीकृत भूजल मच्छीमार संस्था यांचा प्रतिनिधी (एकूण ६ सदस्य)	अशासकीय सदस्य
६	सहआयुक्त मत्स्यव्यवसाय (भूजल)	सदस्य सचिव

३. महाराष्ट्र भूजलाशयीन कल्याणकारी महामंडळातील नियुक्त करावयाच्या अधिकारी कर्मचाऱ्यांच्या/पदनिहाय तपशील खालील प्रमाणे असेल.

अ.क्र.	पदनाम	संवर्ग	एकूण पदे
१	व्यवस्थापकीय संचालक	वर्ग-१	१
२	प्रशासकीय अधिकारी	वर्ग-१	१
३	कल्याणकारी अधिकारी (भूजल)	वर्ग-१	१
४	विकास अधिकारी	वर्ग-२	४
५	सहाय्यक वित्त व लेखाधिकारी	वर्ग-२	१
६	बहु कौशल्य कर्मचारी	-	६

४.१ उपरोक्त कोष्टकात नमुद पदांच्या सेवाशर्ती या स्वतंत्ररित्या विहित केल्या जातील.

४.२ महाराष्ट्र भूजलाशयीन कल्याणकारी महामंडळ या मधील व्यवस्थापकीय संचालक व वित्त लेखाधिकारी ह्या दोन्ही पदावरील अधिकारी राज्य शासनामार्फत प्रतिनियुक्तीने

नियुक्त करण्यात येतील. उर्वरित पदावरील नियुक्ती कंत्राटी पध्दतीने महामंडळामार्फत करण्यात येईल.

४.३ उपरोक्त अधिकारी व कर्मचारी यांच्यावरील वेतनाचा खर्च राज्यशासनाकडून महामंडळास देण्यात आलेल्या अनुदानातून भागविण्यात येईल.

४.४ महाराष्ट्र भूजलाशयीन मच्छीमार कल्याणकारी महामंडळाच्या खर्चासाठी सद्यस्थितीत महाराष्ट्र मत्स्योद्योग विकास महामंडळासाठी (MFDC) साठी असणारे लेखाशीर्ष असेल.

महाराष्ट्र भूजलाशयीन मच्छीमार कल्याणकारी महामंडळ स्वायत्त व स्वयंपूर्ण व्हावे यासाठी शासनाकडून एका वेळेचे अनुदान म्हणून रु ५०.००.कोटी उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

हा शासन निर्णय दि.०४.१०.२०२४ रोजी झालेल्या मा.मंत्रीमंडळाच्या बैठकीमध्ये देण्यात आलेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४१००४१६१७५६१३०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(श्री. किशोर जकाते)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
३. मा. उप मुख्यमंत्री (गृह) यांचे सचिव
४. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे खाजगी सचिव
५. मा. मंत्री (मत्स्यव्यवसाय) यांचे खाजगी सचिव
६. मा. मुख्य सचिव यांचे सहसचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
७. अप्पर मुख्य सचिव, (नियोजन), मंत्रालय, मुंबई
८. अप्पर मुख्य सचिव, (वित्त), मंत्रालय, मुंबई
९. आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१०. प्रादेशिक उपायुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/पुणे/नाशिक/औरंगाबाद / लातूर/अमरावती/नागपूर
११. सर्व सहाय्यक आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय
१२. महालेखापाल १/२, महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परिक्षा), मुंबई/नागपूर
१३. अधिदान व लेखापरिक्षा अधिकारी, मुंबई

१४. निवासी लेखा अधिकारी, मुंबई
१५. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१६. सर्व उपकोषागार अधिकारी
१७. कक्ष अधिकारी-१२/१३/१६.
१८. १८. निवडनस्ती